

Handläggare
Anders Lundin
08-508 28 861
anders.lundin@stockholm.se

mmd.nacka.avdelning3@dom.se

NACKA TINGSRÄTT
Avdelning 3INKOM: 2020-05-14
MÅLNR: M 1167-20
AKTBIL: 16

Stockholm Exergi AB, tillstånd till uppförande och drift av energi- anläggning och hamn mm i Lövsta inom fastigheten Hässelby Villastad 36:1, fråga om komplettering av ansökan.

Yttrande till Mark- och miljödomstolen i mål M 1167-20

Beslut

Nämnden beslutar att lämna nedanstående yttrande till Mark- och miljödomstolen i mål M 1167-20.

Ärendet

Nämnden har fått möjlighet att senast den 15 maj 2020 inkomma med yttrande över Stockholm Exergi AB:s (*bolaget*) ansökan om tillstånd till uppförande och drift av energianläggning och hamn mm i Lövsta inom fastigheten Hässelby Villastad 36:1. Nämnden ska i nuläget inkomma med synpunkter vad gäller behov av komplettering av ansökan.

Nämndens yttrande

Bakgrund

Ur bolagets ansökan: ”Stockholm Exergi (tidigare AB Fortum Värme samägt med Stockholms stad) är ett energibolag till lika delar ägt av Fortum Sverige AB och Stockholms Stadshus AB. Bolagets uppdrag är att förse Storstockholm med energi, främst i form av fjärrvärme. Sedan många år tillbaka arbetar Stockholm Exergi, tillsammans med bl.a. Stockholms stad, intensivt med att minska fossilbränsleberoendet och målet är att till 2030 kunna leverera resurs- och klimatneutral fjärrvärme till Stockholm med omnejd. För detta ändamål kommer Stockholm Exergi enda kvarvarande koleldade

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Tekniska nämndhuset
Fleminggatan 4
Box 8136, 104 20 Stockholm
Telefon 08-508 28 800
miljoforvaltningen@stockholm.se
www.stockholm.se/miljoforvaltningen

värmepanna, som är belägen vid Värtaverket, att avvecklas under år 2020. För att ersätta värmeproduktionen från koldningen och möta den ökade efterfrågan på fjärrvärme i takt med att Stockholm växer, behövs en ny returbränslebaserad basproduktionsanläggning för fjärrvärme. En ny anläggning är också nödvändig för att Hässelbyverket, som av åldersskäl kommer att behöva tas ur drift inom en inte alltför avlägsen framtid, ska kunna ersättas. Stockholm Exergi har därför under en lång tid utrett förutsättningarna för en ny basproduktionsanläggning i Stockholmsregionen. Efter omfattande lokaliseringsstudier kan konstateras att den mest lämpliga platsen för en sådan anläggning är Lövsta i nordvästra Stockholm. Den aktuella platsen har i den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUF5 2050, liksom i gällande översiktsplan, utpekats såsom lämplig för framtida energiproduktion. Den nya basproduktionsanläggningen ska ha en tillförd bränsleeffekt om ca 400 MW. För s.k. spetslast- och reservdrift, dvs. för produktion vid toppar i värmebehovet eller vid otillgänglighet i ordinarie baslastanläggningar, behövs även en hetvattenanläggning med en eller flera hetvattenpannor med en tillförd bränsleeffekt om sammanlagt ca 220 MW.

Enligt Stockholm Exergis klimatvision om hållbar fjärrvärme ska förnybar eller återvunnen energiråvara användas vid förbränningen samt sekundära energiråvaror där energi annars skulle riskera att gå förlorad. I detta fall kommer olika typer av returbränslen, eventuellt i kombination med biobränslen, att användas, samt, vad beträffar hetvattenpannorna, bioolja eller träpulver med eldningsolja 1 som reservbränsle.

I anslutning till energianläggningen kommer en hamn för transport av bränsle att anläggas för att möjliggöra för logistiskt och miljömässigt effektiva transporter.

Syftet med verksamheten är att skapa förutsättningar för en stabil, långsiktig, effektiv och klimatanpassad fjärrvärmeförsörjning för Storstockholm.

Den aktuella ansökan omfattar dels tillstånd till anläggande och drift av en energianläggning med flera pannor och en hamn enligt 9 kap. miljöbalken, dels tillstånd till de vattenverksamheter som behövs för anläggandet av hamnen enligt 11 kap. miljöbalken.”

Nämndens inställning

Nämnden bedömer att ansökan behöver kompletteras enligt nedanstående.

Utsläpp av processvatten till recipient

Renat rök-gaskondensat, s.k. permeat, återvinns som processvatten i fastbränsleanläggningen men ett visst överskott

kommer att behöva ledas till recipient efter rening. Preliminärt bedöms reningen komma att bygga på membranteknik i kombination med mikro- och ultrafilter för stoftavskiljning och därefter ytterligare rening i en anläggning för omvänd osmos, en s.k. RO-anläggning. RO-rejektet, dvs. det överskottsvatten som uppstår vid RO-behandlingen, renas genom metall- och ammoniakavskiljning och leds sedan tillsammans permeatöverskottet till Saltsjön (Strömmen) i den s.k. Saltsjötunneln och släppas ut i höjd med Beckholmen. Som mest beräknas flödet att uppgå till i storleksordningen 100 m³ per timme. Bolaget bedömer att den behandling som har beskrivits i ansökan avsnitt 2.3.2 kan nedbringa föroreningshalterna till lägre nivåer än vad som följer av avfallsförbränningsförordningen och BAT-slutsatserna och föreslår därför ett villkor i enlighet härmed (villkorsförslag 14).

Inget renat rökgaskondensat kommer således att släppas ut inom Östra Mälarens vattenskyddsområde. Det planerade utsläppet av renat rökgaskondensat kommer inte att medföra någon detekterbar påverkan på vattenmiljön och det kommer inte heller att äventyra möjligheten att uppnå gällande miljö kvalitetsnormer i Saltsjön, se vidare avsnitt 9.1.3 och 9.1.6 i MKB:n.

Nämnden anser att bolaget behöver redovisa hur man kommit fram till de utsläppshalter från rökgaskondensering som redovisats. Utredningen bör även kompletteras med de maximala utsläppsmängderna d.v.s. med ett underlag som utgår från maximalt sökt drift. En jämförelse behöver också göras mot andra liknande förbränningsanläggningar och de tillstånd som dessa anläggningar har för att kunna visa vad som är bästa möjliga teknik enligt 2 kap. 3 § miljöbalken. Exempelvis förklaras inte varför ammoniumhalten har valts till 30 mg/l samtidigt som den ligger på 7 mg/l för Värtaverket KVV 8 (överklagat) och 7,5 mg/l för Högdalenverket. Inte heller motiveras kvicksilverhalten på 2 µg/l (0,25 µg/l Högdalenverket). Samma resonemang kan föras för nästan samtliga föreslagna utsläppsp parametrar vad gäller utsläppen av det renade kondensatet.

Påverkan på miljö kvalitetsnormerna för Strömmen

Av teknisk beskrivning (bilaga D, kapitel 7) framgår att processvattnet som släpps ut till Saltsjön via Saltsjötunneln innehåller vatten från rökgaskondensering, matarvattenrening, spolvatten och övrigt processvatten. Maximalt flöde till Saltsjön anges till cirka 150 m³/h. I teknisk beskrivning (tabell 7-1) och MKB (tabell 9-9) redovisas koncentrationer i rökgaskondensatet, dock saknas en tydlig redogörelse av vilka halter som förväntas förekomma i processvattnet till följd av samtliga komponenter, inte bara till följd av rökgaskondensatet.

Bedömd påverkan på Saltsjön och vattenförekomsten Strömmen till följd av utsläppet av rökgaskondensatet behöver kompletteras med en bedömning av påverkan på recipienten i förhållande till årlig mängd förorening som tillförs, dvs. utsläppta halter behöver tydligt redovisas i förhållande till maximal utsläppsvolym utan antagen utspädning. Nuvarande bedömningen av påverkan på recipienten är ofullständig. För att bedöma påverkan på vattenförekomstens status och möjligheten att nå miljö kvalitetsnormerna behöver tillförseln relateras till förekommande halter i recipienten. Det ska vidare framgå hur mycket koncentrationen i vattenförekomsten bedöms öka till följd av utsläppet.

De föreslagna villkoren i ansökan bör utöver angivna maximalt tillåtna halter i rökgaskondensatet, kompletteras med maximal tillåten årsbelastning relaterat till angivna maximala årsflöden och maximalt tillåtna halter i processvattnet. Den maximalt tillåtna årsbelastningen från processvattnet ska säkerställa att den kemiska och ekologiska statusen för Strömmen inte påverkas negativt samt att möjligheten att nå miljö kvalitetsnormen god status inte försvåras.

Muddring

Bolaget har i huvudsak endast utrett och bedömt de negativa effekterna av muddringen i förhållande till dricksvattenintagen i vattenskyddsområden. Ansökan behöver kompletteras med utredning om hur muddringen bedöms påverka det akvatiska livet och miljö kvalitetsnormerna för Mälaren-Görväl (bilaga E18-a, tabell 5-2). Simulerade koncentrationer vid sediment-suspension behöver relateras till maximal tillåtna halter i inlandsytvatten enligt HVMFS 2019:25.

Spridningen av föroreningar i samband med planerade muddringsarbeten ska även utvärderas i förhållande till påverkan på närliggande lekområden för fisk samt vattenområden med höga naturvärden.

Om det föreligger risk för att föroreningshalter som leder till negativa effekter på det akvatiska livet kan uppkomma under muddringsarbetet bör ansökan kompletteras med villkor gällande när muddringen får utföras för att minimera risk för suspension av höga föroreningshalter under känsliga lekperioder.

I det föreslagna kontrollprogrammet (bilaga E23) presenteras larm- och stoppvärden avseende suspenderat material. Dock är sedimentet som suspenderas i samband med muddringen kraftigt förorenat med förekomst av aska varför ansökan bör kompletteras med larm- och stoppvärden avseende aktuella föroreningar som suspenderas med sedimentpartiklarna till vattnet för att visa hur risk för att negativ påverkan av vattenförekomstens status förebyggs. Föreslagna larm- och

stoppvärden som inte överskrider maximalt tillåtna koncentrationer enligt HVMFS 2019:25 bör även anges som villkor tillsammans med förslag på maximalt tillåtna halter av suspenderat material. Provtagning av föroreningar i vatten i samband med muddring bör utföras under den tidpunkten då maximala halter förväntas förekomma i vattnet samt utföras dagligen för att säkerställa att stoppvärden inte överskrider.

Det bör tydligare framgå hur upptag och bortforsling av fundament och vrakdelar som förekommer inom aktuellt muddringsområde kan utföras utan risk för spridning av föroreningar samt om några försiktighetsåtgärder kan vidtas under dessa moment.

Underlaget ska kompletteras med möjliga skydds- och försiktighetsåtgärder som kan vidtas om föreslagen muddringsteknik ger upphov till spridning av föroreningar som överskrider villkorade halter och därmed leder till en oacceptabel miljöpåverkan.

Upplag av icke förorenade massor

Bolaget anger i ansökan att: ”Icke förorenade muddermassor kommer att avvattnas inom en invallning som placeras inom ett ca 3 hektar stort område ca 600 meter norr om det planerade hamnområdet, se figur 13-6 i den tekniska beskrivningen. Avvattningen bedöms ta ca två år i anspråk och massorna kommer därefter att kunna användas för att anlägga bullervallar inom eller i anslutning till energianläggningens verksamhetsområde.

Det eventuella överskottsvatten som uppstår vid avvattningen (huvuddelen av vattnet bedöms avgå genom avdunstning) kommer inte att vara förorenat i någon nämnvärd omfattning men kommer att behandlas genom partikelavskiljning i en eller flera sedimenteringscontainers. Efter partikelavskiljning avleds vattnet till ett närbeläget dike.

I den tekniska beskrivningen benämns muddermassor som ”rena muddermassor”. En förklaring behöver framgå, dels utifrån vilka riktvärden som menas med ”rena muddermassor” utifrån Naturvårdsverkets generella riktvärden och dels vad det innebär att återanvända massorna.

Platsen för rena muddermassor har miljöförvaltningen lämnat synpunkt på tidigare, med förslag på annan yta. Den föreslagna platsen är olämplig där det är svårt att återställa naturvärdena. Området är en gles ängsyta med gles buskvegetation upp till skogsbrynet. Alternativa platser behöver därför redovisas.

Förorenad mark

Bolaget behöver göra en samlad bedömning av förorenings-situationen tillsammans med vilka åtgärdsförslag och saneringar som är lämpligt att tillämpa i hela åtgärdsområdet.

Den tekniska beskrivningen och bilagor om förorenade områdena saknar valda åtgärdsförslag, av de som presenterats, samt planering av samordnade processer. Det saknas även planering för anslutande ledningsnät där ledningar kan komma att dras genom förorenade områden. För ledningsdragningar via mark behöver undersökningar utföras i god tid om att marken inte är förorenad. I den mån bolaget vill att åtgärderna vad gäller förorenad mark ska prövas inom ramen för aktuell tillståndsansökan bör utredningen kompletteras därefter. Bolaget kan i annat fall behöva söka ytterligare tillstånd för avfallsbehandling, t ex mellanlagring, mekaniska bearbetning och sortering samt återanvändning. Lämpligheten av en sådan ordning kan även ifrågasättas utifrån miljöbalkens princip om en sammanhållen prövning.

Vid återanvändning av avfall för anläggningsändamål bör inte de platsspecifika riktvärdena användas som omnämnts i den tekniska beskrivningen och bilagorna om förorenade områden. Platsspecifika riktvärden rekommenderas av Naturvårdsverket att användas avseende önskade saneringsnivåer. För en eventuell bullervall behöver undersökningar med ett tydligt och specifikt syfte planeras i god tid, i annat fall kan åtgärden komma att betraktas som kvittblivning av avfall eller deponi.

När olika åtgärdsförslag presenteras behöver bolaget utgå ifrån att länshållningsvatten alltid uppstår, vilket inte beskrivs i miljökonsekvensbeskrivningens avsnitt om förorenade områden. Planering om att ett omhändertagande utförs behöver anges tillsammans med åtgärdsalternativen som visar att inte människor eller miljö utsätts för olägenhet eller spridning av föroreningar i miljön.

Bolagets konsulter har i kontakt med miljöförvaltningen diskuterat framtagande av en masshanteringsplan. I ett större åtgärdsområde kan det finnas behov och underlätta logistiken om en enhetlig masshanteringsplan upprättas med exempelvis avsatta uppläggningsplatser för avfall, sorteringsverksamhet, jordtvätt och länsvattenhantering samt logistik av transporter. Ansökan bör därför kompletteras med en masshanteringsplan.

Den tekniska beskrivningen anger att marken i det planerade verksamhetsområdet mellan och runt deponierna är kraftigt förorenad av de verksamheter som tidigare bedrivits i området. Yt- och grundvattnet från deponierna i området övervakas enligt ett kontrollprogram där Stockholm Vatten och Avfall (SVOA) är ansvarig. De sanerings- och provtagningsåtgärder som föreslås av bolaget behöver ske i samråd med SVOA för att säkerställa att ingen ökad spridning av förorenat lakvatten sker från deponierna.

Naturvärden

Naturvärden som ianspråkats beskrivs bara översiktligt i MKBn, lika kortfattat som i huvudansökan. Ingen analys eller hänvisning till naturmiljöutredningarna görs, till exempel vilka naturvärdesobjekt som kommer att påverkas och på vilket sätt. Ansökan behöver kompletteras i den delen, även med förslag på skyddsåtgärder och kompensationsåtgärder. Nämnden anser att det är uppenbart att anläggningen kommer att påverka värdefull naturmiljö negativt, och att skyddsåtgärder och kompensationsåtgärder kommer att behövas. Även indirekta följder av att badet och båtuppläggningsplatsen behöver flyttas till andra platser inom den gröna infrastrukturen bör beskrivas som en konsekvens som kan påverka naturvärden.

När bolaget gör anspråk på nuvarande båtuppläggningsplats medför det ökade miljööföroreningar när båtuppläggningsplatser behöver flyttas till annan plats. En båtuppläggningsplats ger på så sätt påverkan i både mark- och vattenområde.

Buller i anläggningsskedet

Bolaget anger i ansökan att buller i anläggningsskedet kommer i huvudsak att genereras av pålning, spontning, bergborrning och arbetsmaskiner. Utförd bullerutredning visar att ett beräkningsscenario med samtidig grundläggning av hamn och energianläggning med pålning och bergborrning på båda platserna ger en beräknad ekvivalentnivå om 58 dB(A) vid närmaste bostäder, se avsnitt 9.2.2 i MKB:n.

Naturvårdsverkets allmänna råd om buller från byggplatser (NFS 2004:15) kommer således att kunna innehållas. Bolaget föreslår därför att buller i anläggningsskedet regleras på sedvanligt sätt, genom hänvisning till Naturvårdsverkets allmänna råd, se villkorsförslag 7.

Villkor i tillstånd bör enligt praxis inte hänvisa till allmänna råd. Alla bullrande arbeten ska vidare redovisas i ansökan, även de arbeten som behövs för anslutande anläggningar i närområdet, ex anslutning mot saltsjötunneln, fjärvärmeledningar, kraftledningar etc. Under de senaste åren har flera tillståndspliktiga projekt kommit igång där domstolen meddelat villkor för buller i ett anläggningsskede ex. ny tunnelbana från Kungsträdgården till Nacka och söderort, mål M 1431-17 (Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt). Nämnden bedömer att dessa domar är vägledande för hur ett bullervillkor bör utformas även i detta fall, naturligtvis i tillämpliga delar.

Buller i driftskede

Frågan om lågfrekvent buller behöver belysas bättre då det finns risk för störningar framför allt från fartygstrafiken.

Pålning vid anläggning av hamn – ljudnivåer i vatten
Resonemangen gällande att höga ljudnivåer i vattnet endast leder till eventuellt undvikande beteende (MKB 9.1.2) måste underbyggas med vilka ljudnivåer som förväntas uppkomma i vatten till följd av pålningen samt relatera dessa till nivåer där fisk påverkas temporärt och permanent av höga ljudnivåer. Enligt tidsplan (MKB tabell 6-2) ska pålning utföras under våren (Q2 år 2).

Dagvatten och släckvatten/ påverkan på miljö kvalitetsnormerna för Mälaren

I nollalternativet sker ett dagvattenutsläpp till Mälaren från de återvinningsverksamheter som bedrivs inom det planerade verksamhetsområdet. Dagvattnet behandlas endast genom oljeavskiljning.

I det ansökta alternativet kommer större ytor att hårdgöras än i dag och bränslehantering tillkommer. Bolaget bedömer att dagvattenhanteringen avsevärt kommer att förbättras jämfört med dagens förhållanden.

I det sökta alternativet kommer två dammsystem med fördröjning och rening att etableras. Det ena systemet kommer att placeras vid kajen i den västra delen av området och kommer att omhänderta de föroreningar som kan aktualiseras i kaj- och hamnområdet samt upp till den västra delen av ballagret. Det andra, i den östra delen, kommer främst att ta hand om vattnet från området runt huvudbyggnaden. Båda dagvattensystemen kommer att vara utrustade med en fördamm och en huvuddamm. I fördammen kommer filtrering att ske medan sedimentation kommer att ske i huvuddammen. Därefter kommer adsorption och fastläggning att ske i växtmaterial och nedbrytning genom mikrobiologisk aktivitet. Dammarna, som kommer att vara möjliga att stänga av, kommer också att kunna användas som slussar för att förhindra att oavsiktliga utsläpp eller släckvatten når recipienten.

I det västra systemet kommer kajen att utformas med en lutning inåt land för att säkerställa att dagvatten från kajytan tas omhand i dagvattensystemet. Härutöver kommer en sarg längs kajkanten att förhindra att dagvatten når Mälaren utan föregående rening.

Merparten av området dagvatten kommer att ledas till de två dagvattendammarna. Resterande ytor, bl a. från parkering, ska ledas till växtbäddar innan det via ledning leds till Mälaren.

Av avsnitt 9.1.3 i MKB:n framgår att det planerade dagvattensystemet kommer att medföra en minskad belastning (föroreningshalter och mängder) på Mälaren jämfört med dagens situation. I avsnitt 9.1.6 konstateras att dagvattenutsläppet inte kommer att medföra någon påverkan på de dricksvattenintag som vattenskyddsföreskrifterna syftar till att

skydda. Utsläppet riskerar inte heller att påverka möjligheten att innehålla gällande miljö kvalitetsnormer.

Dagvattendammarna har dimensionerats för att rymma den mängd släckvatten som beräknas uppstå vid brand i anläggningen och dagvattensystemet kommer vid brand eller olycka att kunna stängas av för att förhindra att förorenat vatten eller släckvatten når recipienten.

Nämnden förutsätter att bolaget avser att reglera dagvattenfrågan inom aktuell prövning. Eftersom dagvattenhanteringen inom området är av stor betydelse för verksamhetens påverkan på Mälaren så behöver underlaget utvecklas på en rad punkter för att kunna utgöra underlag för prövning.

Detaljprojekteringen behöver överensstämma med föreslagen dagvattenhantering, vad gäller reservation av ytor och höjdsättning.

De frågetecken och kvarvarande val som finns kring den föreslagna hanteringen av dagvatten, inklusive snöhantering, behöver redas ut och den slutliga lösningen presenteras. Vad gäller hela dagvattensystemet behöver t ex avledning från parkeringsytan och återvinningscentralen fastställas.

Åtgärdsnivån innebär att rening som är mer långtgående än sedimentation ska ske. Hur detta krav ska uppfyllas i föreslagna dagvattendammar bör förtydligas. Förslaget beskriver ett reningssteg med hjälp av växter men det är svårt att utläsa hur detta ska utformas. Dagvattendammarnas tekniska utformning bör beskrivas tydligare vad gäller funktion för filtrering och sedimentation.

Enligt dagvattenutredningen får ingen infiltration ske inom området eftersom det kan riskera att föra med sig föroreningar från underliggande förorenad mark. Detta innebär att alla hårdgjorda öppna ytor inom området behöver vara täta. Även dammbottnar och växtbäddsbottnarna ska byggas täta. Det bör närmare beskrivas hur detta krav säkerställs över tid. Vilka material avses att användas och hur ska driften av dessa gå till?

Nämnden har i tidigare yttrande över detaljplan för området framfört att en alternativ placering av den föreslagna västra dammen bör utredas. Föreslagen placering av dagvattendamm inom kajområdet ställer höga krav på dammens tekniska utförande. Kajens förorenade ytor och dammens närhet till Mälaren innebär att hänsyn behöver tas både till Mälarens vattennivå och till risk för läckage från dammen, speciellt vid händelse av en eventuell olycka. Eftersom platsen för den västra dammen kvarstår behöver det tydligt framgå hur ovan nämnda förutsättningar och risker ska hanteras.

Någon form av avskärmning föreslås längs med kajkanten för att förhindra att bränslematerial som spills i hanteringen sköljs ner i recipienten eller blåser ut i densamma. Hur denna avskärmning ska utformas bör beskrivas närmare.

Enligt grundvattenutredning så finns fler ämnen i grundvattnet som är av ”potentiell betydelse” för människa och miljö. Bland annat konstateras att Mälaren kan utsättas för en oacceptabel belastning, med avseende på hälsorisen, från PCB-7 och dioxiner i grundvattnet inom huvudsakliga anläggningsområdet. Uppförandet av planerad hamn och anläggning medför inte att utsläppet av dioxiner och PCB:er ökar och bedöms därmed inte medföra några ytterligare konsekvenser. Uppförandet av energianläggningen bedöms medföra att belastningen från grundvattenströmningen från anläggningsområdet minskar på grund av sanering och att det täcks över (se avsnitt 9.3) för att förhindra inströmning ned till grundvattnet och vidare ut i Mälaren. Bedömning av påverkan bör dock göras utifrån gällande miljö kvalitetsnormer för Mälaren. Bedömningen bör göras även med avseende på förväntade utsläpp av mängder, dvs inte bara utgå från en bedömning som tar hänsyn till spädning.

Enligt beskrivna geologiska förutsättningar är deponierna instabila och risk finns för att diffusion och urlakning från deponierna kan ske till Mälaren. Redovisade handlingar tar inte hänsyn till detta eller höjd för framtida åtgärder, utifrån ett konstaterande om att deponierna idag är rena (s 24). Utformningen av området, inklusive hantering dagvatten bör ske i samverkan med ansvarig verksamhetsutövare för deponierna så att möjligheterna för framtida ändrade behov av att omhänderta lakvatten från deponierna säkerställs.

Skyfallshantering

Områdets dammar och växtbäddar är inte dimensionerade för att klara skyfallsregn. Vid skyfall kommer dammsystemens kapacitet överskridas och vatten att brädda ut från dessa; från dammsystem väst direkt ut i Mälaren och från dammsystem öst åt sydost ut i Mälaren via ett befintligt vattendrag. Avrinningen sker till Östra Mälarens vattenskyddsområde. Inom primär – och sekundär skyddszon får inte utsläpp från nya eller hårdgjorda ytor ske till ytvatten utan föregående rening. Utifrån detta behöver även skyfall fördröjas och renas, dock till lägre grad än vid normalregn, innan avrinning till recipient.

För rökgaskondensatet finns förslag på maximalt tillåtna halter i det renade vatten som går ut till Saltsjön och vattenförekosten Strömmen. För dagvatten föreslås enbart villkor om halt suspenderat material. Liksom för rökgaskondensatet bör de föreslagna villkoren kompletteras med angivna halter enligt ovan samt maximal årsbelastning som säkerställer att den

kemiska och ekologisk statusen för Mälaren-Görväln inte påverkas negativt samt att möjligheten att nå miljökvalitetsnormer god status inte försvåras.

De föreslagna villkoren i ansökan kring dagvatten (nr 15) bör kompletteras med krav om uppföljning för att utvärdera dagvattenanläggningarnas funktion. Dagvattenhanteringen behöver säkerställa att den kemiska och ekologisk statusen för Mälaren-Görväln inte påverkas negativt samt att möjligheten att nå miljökvalitetsnormer god status inte försvåras.

I villkor nr 15 står att dagvattendammarna ska dimensioneras för att rymma den mängd släckvatten som beräknas uppstå vid brand i anläggningen och dagvattensystemet ska vid brand eller olycka kunna stängas av för att förhindra att förorenat vatten eller släckvatten når recipient. Villkoret om att kunna stänga av avledningen av dagvatten innan det når recipienten bör även omfatta det dagvatten som avleds till områdets växtbäddar, förutsatt att växtbäddarna inte är dimensionerade för att kunna hantera släckvatten vid händelse av brand.

I villkor nr 25 om kontroll i anläggnings- och driftskedet anges att separata kontrollprogram som möjliggör att villkoren följs ska finnas för anläggnings- respektive driftskedet. I kontrollprogrammen ska anges mätmetoder, mätfrekvens och utvärderingsmetoder. Kontrollprogrammen ska tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten.

Motsvarande kontrollprogram bör även tas fram för frågor som inte regleras via villkor, t ex städning av området, skötsel av dagvattenanläggningar och drift av områdets ytor som ska vara täta för att undvika infiltration av dagvatten (dvs hela områdets öppna ytor, inklusive spont kring dagvattendam, botten i dagvattendammar och växtbäddar). Kontrollprogrammet bör även hantera rutiner vid händelse av brand. Även dessa kontrollprogram bör tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten.

Skyfall och klimat

Utbyggnadsförslaget har utvärderats ur ett skyfallsperspektiv genom en lågpunktskartering i Scalgo. Resultatet från karteringen presenteras i dagvattenutredningen. Enligt karteringen kan vatten bli stående på ett flertal punkter inom verksamhetsområdet. I dagvattenutredningen föreslås därför att skyfallsfrågan utreds närmare samt att vissa åtgärder för att hantera skyfall genomförs. Ett exempel på en sådan åtgärd att ett avskärande dike norr om det planerade kajområdet anläggs för att säkert kunna transportera skyfallsavrinning från de norra delarna av avrinningsområdet till Mälaren.

I ansökan redovisas det inte hur skyfallsfrågan ska utredas vidare. Det tas inte heller ställning till de skyfallsåtgärder som presenteras i dagvattenutredningen. I ansökan behöver det

redovisas hur skyfallsfrågan ska utredas vidare samt vilka skyddsåtgärder som behöver genomföras för att undvika att skyfall skadar anläggningen eller påverkar framkomligheten i området. Skyfallsfrågan behöver även relateras till föreskrifterna för Östra Mälarens vattenskyddsområde.

Utöver skyfall behöver konsekvenserna av ett ändrat klimat belysas såsom ändrade vattenstånd i Östersjön och i Mälaren.

Sedimenttransport i samband med drift av anläggningen
De sediment som sprids i samband med fartygstransporter i området (MKB kap 9.1.3, stycke erosion) uppges till cirka 45 ton torrsubstans per år. Det saknas en bedömning av hur klass 3 massor som bedöms kunna vara kvar inom området utan saneringsåtgärder förhåller sig till miljö kvalitetsnormerna för vattenförekomsten, dels i förhållande till gränsvärden för sediment samt maximalt tillåtna koncentrationer i vatten till följd av suspension till följd av fartygstrafik.

Transporter

Nämnden bedömer att ansökan behöver kompletteras med utredning som visar huruvida transportbehovet i ökad utsträckning kan ske med båt, ex transport av askor, sand, olja etc.

Övrigt

Vid hantering av avfall är det alltid risk för att lukt kan uppstå. Ansökan bör därför kompletteras hur eventuell lukt påverkar befintlig och planerad bebyggelse samt det kommande reservatet.

Enligt delegation

Gustaf Landahl
Avdelningschef